

**รูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว :
การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
THE DEVELOPMENT MODEL OF SCHOOL BOARD
COMMITTEE' S EFFECTIVE ROLE OPERATION
IN CHUMCHONBANHUAKHUA SCHOOL :
PARTICIPATORY ACTION RESEARCH**

อิสสระ ชี้อัตย์*

ดร.มัทนา อินทุสมิต**

ดร.ภัทราพร เกษสังข์***

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา ความคาดหวัง และแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาผลการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ศึกษารูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน 5 คน กลุ่มครู จำนวน 15 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 15 คน การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ขั้นการเตรียมการ ระยะที่ 2 ขั้นวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงาน ระยะที่ 3 ขั้นดำเนินการปฏิบัติตามแผนพัฒนาการปฏิบัติงาน และระยะที่ 4 ขั้นสรุปผล การพัฒนาการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบวงจรการพัฒนาตามแนวคิดของ James, Milenkiewicz & Bucknam ประกอบด้วย การวินิจฉัย (D) การปฏิบัติการตามแผน (A) การวัดผล (M) และการสะท้อนผล (R) เรียกววงจร D-A-M-R การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การประชุมระดมความคิด แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินรูปแบบโดยใช้รูปแบบของ Guskey ประกอบด้วยเกณฑ์ 4 ประการ ดังนี้ 1) ด้านความเป็นประโยชน์ 2) ด้านความเป็นไปได้ 3) ด้านความเหมาะสม และ 4) ด้านความสอดคล้อง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่ทราบถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดความรู้ความสามารถ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอย่างจริงจัง ส่วนปัญหา พบว่า การไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เนื่องจากไม่มี

* ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

*** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

องค์ความรู้ด้านการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ไม่กล้า และไม่มั่นใจในตนเอง และคณะกรรมการมีความคาดหวังให้โรงเรียนพัฒนาเรื่องความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และต้องการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรู้จัก และรับทราบผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาดังนี้ (1) ศึกษาปัญหา อุปสรรคการปฏิบัติหน้าที่ (2) สร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมคิด ร่วมปฏิบัติการ ร่วมประเมินผล และร่วมพัฒนางานอย่างยั่งยืน (3) พัฒนาความรู้ในบทบาทหน้าที่ (4) มอบอำนาจในบทบาทหน้าที่มากขึ้น (5) จัดประชุม อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง (6) มีการประชาสัมพันธ์ (7) มีการตรวจสอบนัดหมายก่อนการประชุม และ (8) ร่วมกันวางแผนพัฒนาและทำงานร่วมกับทางโรงเรียนอย่างเป็นระบบ 2) ผลการพัฒนา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มากขึ้น มีความรู้สึกภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ของตน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และมีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น และความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ แต่ด้านที่พึงพอใจต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) รูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีรูปแบบดังนี้ โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมคิด ร่วมปฏิบัติการ ร่วมประเมินผล และร่วมพัฒนางานอย่างยั่งยืนตามประเด็น ดังนี้ (1) ร่วมศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน (2) สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ (3) จัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่คณะกรรมการฯ ให้ครอบคลุมงานบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย (4) พัฒนาความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ในทุกด้าน และ (5) แนะนำและประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ ให้ทุกฝ่ายรับทราบ

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนา, ประสิทธิภาพ, การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ABSTRACT

This participatory action research was designed : 1) to investigate the states, problems, expectations and development guideline of the school board committee's operation, 2) to explore the development result of effective operation, and 3) to determine the development models of the school board committee's effective operation. The target group in this research were 15 school board committee and 35 informants comprised 5 community leaders, 15 teachers and 15 parents. The research methodology was divided into 4 phases : phase 1 the preparation; phase 2 the planning to improve the role operation; phase 3 the acting according to the operational plan, and phase 4 the conclusion of the development of role operation. The development cycle was based on the concept of James, Milenkiewicz, and Bucknam which consisted of D-A-M-R : diagnose (D); act (A); measure (M) and reflection (R). The data were collected by in-depth interview, group discussion, brainstorming meetings and a questionnaire. The qualitative data were analyzed by content analysis and the quantitative data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. The Guskey model was applied for model evaluation consisted of : 1) utility, 2) feasibility, 3) propriety, and 4) congruity.

The research results were found as follows : 1) The overall aspect of the school board committee's role operation found that the committee did not recognize the role importance, inadequate knowledge and capability, opinion presenting and do not perform their roles

earnestly. The problems obviously found that the committee does not understand the basic roles because of inexperience in management of four aspects. The committee expected that the schools develop the realization and become aware of the roles. Furthermore, the stakeholders ought to know and acknowledge the committee's role operation. The development guidelines were suggested as : (1) study the problems of the work operation, (2) awareness and the participation in operation, evaluation and sustainable development , (3) developing the awareness of the roles, (4) authorizing the committee more roles, (5) conduct the meeting at least 2 times per semester, (6) public relations, (7) checking and appointing before the meeting, and 8) planning and participative working with the schools methodically. 2) The development results indicated that the committee gain more awareness and proud of the roles. Besides, the committee participated in role operation methodically. The satisfaction with the role operation showed in overall aspect at the highest level especially on the instructional management but budget management was found at the lowest level. 3) The development model determined was to participate in thinking, operation, evaluation and development sustainably in the aspects as follows : 1) to participate in the study of the states and problems of role operation, 2) to endeavor the committee's operation regulation, 3) to authorize the committee throughout the four aspects of school management, 4) to develop the committee's roles in all aspects, and 5) to introduce and publicize the result of the committee's role operation.

Keywords: The Development Model, Effectiveness, Participatory Action Research

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยกำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80(4) “ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐาน คุณภาพการศึกษา ให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาโดยตรง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและ ด้านการบริหารทั่วไป โดยให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยบริหารในรูปแบบบุคคล เรียกว่าคณะกรรมการสถาน

ศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้คำปรึกษาแนะนำ และสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น รายงานผลการจัดการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และมีอำนาจหน้าที่อื่นที่ได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางใน 4 ด้าน

การบริหารโรงเรียนในประเทศไทยที่ผ่านมา นั้นปรากฏว่าได้มีการพยายามให้ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา แต่ในบทบาทที่เป็นจริงแล้วส่วนใหญ่ มีบทบาทเป็นคณะที่ปรึกษามากกว่ากรรมการบริหาร และเมื่อพิจารณาโดยทัศนะเชิงการบริหารแล้วอาจกล่าวได้ว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนน้อยมาก จากการศึกษา งานวิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถาน

ศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ สารบัญญัตินิพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับปานกลาง และต้องการที่จะพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก (ธีระ รุญเจริญ, 2547) และความรู้ความสามารถคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แน่ใจว่าสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือไม่กล้าแนะนำแก่ผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ชัยญา อภิบาลกุล, 2545) และจากการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัวด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเพียงการเข้ามามีส่วนร่วมตามระเบียบเท่านั้น ส่วนใหญ่ยังไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองที่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ได้รับการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ (โรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว, 2555)

เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหาร

สถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว มีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา จึงทำการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว และเพื่อนำผลการพัฒนาการปฏิบัติที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรับปรุง พัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความคาดหวัง และแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 1 ขั้นการเตรียมการ	1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 3. ประชุมชี้แจงกลุ่มเป้าหมายสร้างความตระหนักและความเข้าใจ	- กรอบแนวคิดในการวิจัย - ได้ความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน
ระยะที่ 2 ขั้นวางแผนพัฒนา การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล	1. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายศึกษาสภาพปัญหา ความคาดหวัง และแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลมาเป็นพื้นฐานในการดำเนินการพัฒนา 2. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหา ความคาดหวัง และแนวทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. ผู้วิจัย และกลุ่มเป้าหมายนำเสนอแนวทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันกำหนดแนวทาง การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลที่เหมาะสม	- สภาพปัญหา ความคาดหวังและแนวทางการปฏิบัติงาน - แผนพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว
ระยะที่ 3 ขั้นดำเนินการปฏิบัติตามแผนพัฒนาการปฏิบัติงาน	ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลตามแผนพัฒนาฯ ด้วยวิธีวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามวงจรการวิจัยของ James, Milenkiewicz & Bucknam 4 ขั้นตอน (D-A-M-R) D= การวินิจฉัย A= การปฏิบัติตามแผน M = การวัดผล R = การสะท้อนผล	- ผลการพัฒนาและความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม
ระยะที่ 4 ขั้นสรุปผล การพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล	1. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายเปิดเวทีพิจารณาสรุปร่วมกันสรุปผลและประเมินรูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามรูปแบบของ Guskey 2. นำเสนอข้อค้นพบ จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์	- รูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว - ผลประเมินรูปแบบการพัฒนาฯ

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา ความคาดหวัง และแนวทางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว ผลดำเนินการวิจัยดังนี้

สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ทราบความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีหน้าที่ที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อให้ครบองค์ประชุมตามระเบียบการบริหารงานของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้สึกรู้ว่าการประชุมแต่ละครั้งเป็นการให้ความเห็นชอบ ไม่กล้าเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นถึงแม้ทางโรงเรียนจะให้อำนาจตามบทบาทหน้าที่ และการแสดงความคิดเห็นมีลักษณะเห็นด้วยตามที่โรงเรียนได้เสนอ

ปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และไม่มียึดความรู้ด้านการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน เท่าที่ควร ทำให้ไม่กล้าและไม่มั่นใจในตนเอง ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่หรือให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนอีกทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่และรูปแบบการปฏิบัติงานยังไม่เป็นระบบ

ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพและปัญหามาเสนอให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการประชุมระดมความคิดเพื่อทำการวินิจฉัยสภาพ ปัญหา เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการระดมความคิดเพื่อเสนอความคาดหวังและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และช่วยกันสรุปเสนอสิ่งที่

ต้องการจำเป็นในการพัฒนา ความคาดหวังต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความคาดหวังในการพัฒนาเรื่องความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และอยากให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรู้จัก จากนั้นร่วมกันหาแนวทาง การพัฒนา และจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาที่เกิดจากความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า แนวทางการพัฒนา คือ (1) ศึกษาปัญหา อุปสรรคการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) สร้างความตระหนัก (3) พัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ (4) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมทุกงาน (5) จัดประชุม อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง (6) ประชาสัมพันธ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (7) ตรวจสอบนัดหมายก่อนการประชุม และ (8) ร่วมกันวางแผนพัฒนาและทำงานอย่างเป็นระบบ

2. ผลการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนา ตามแนวทางที่ได้จากการระดมความคิดจากกลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินการพัฒนา 3 วงจร ดังนี้ ผลการพัฒนางานครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแนวทางที่ได้จากการระดมความคิดจากกลุ่มเป้าหมาย พบว่า โดยภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัวส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรู้สึภาคภูมิใจในการเป็นตัวแทนเห็นความสำคัญและตระหนักถึงในบทบาทหน้าที่ของตน มีส่วนร่วมในการบริหารงานและพัฒนาโรงเรียนมากขึ้น ยังได้รับการยอมรับจากคณะครูและชุมชน มีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน แต่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนหนึ่ง ยังไม่มั่นใจในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ จากสภาพผลการพัฒนาในวงจรที่ 1 ที่ยังเป็นปัญหา ผู้วิจัยดำเนินการระดมความคิดเพื่อหาแนวทางการพัฒนาต่อในวงจรที่ 2 ดังนี้ 1) ดำเนินการอบรมให้ความรู้โดยเชิญวิทยากรภายนอก 2) จัดหาเอกสารเกี่ยวกับ

บทบาทหน้าที่ 3) กำหนดวันประชุมร่วมกัน 4) เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมทุกด้าน 5) ศึกษาดูงาน ผลการพัฒนางานจริงที่ 2 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น มีความพึงพอใจต่อผลการพัฒนา เข้ามามีส่วนในการบริหารงานโรงเรียนมากขึ้น โดยกำหนดในปฏิทิน มีความมั่นใจในบทบาทหน้าที่ของตน สามารถทำงานได้เต็มความสามารถ มีภาคภูมิใจในการเข้ามามีส่วนในการบริหารโรงเรียนและมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียน แต่การสะท้อนผล พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความต้องการให้จัดอบรมปฏิบัติการแบบเจาะลึกลงไปในแต่ละด้าน โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถจากภายนอกให้ความรู้ และมีความต้องการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนางานจริงที่ 3 ต่อ ผลการพัฒนางานจริงที่ 3 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนทุกด้าน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลและร่วมประเมินผลกับโรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ

3. การพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ 1) ศึกษาปัญหา อุปสรรคการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ปัญหา 2) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ 3) ประชาสัมพันธ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ 5) จัดแบ่งบทบาทโครงสร้างหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ชัดเจน ให้

มีส่วนร่วมทุกด้าน 6) จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง 7) จัดทำปฏิทินการประชุมตลอดภาคเรียน และมีการตรวจสอบก่อนการนัดหมายการประชุม และ 8) ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการบริหารและกิจการสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัวสามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาลักษณะ ปัญหา ความคาดหวังและแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบ ไม่กล้าเสนอแนะ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน แม้ว่าทางโรงเรียนเปิดโอกาสให้อำนาจหน้าที่และให้อิสระในการให้ข้อเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นก็ตาม นอกจากนี้ยังพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเอง และรูปแบบการปฏิบัติงานยังไม่เป็นระบบตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 8(2) มาตรา 24(6) ให้โรงเรียนและชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ และมาตรา 40 มุ่งกระจายอำนาจการบริหาร ซึ่งมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย แต่การปฏิบัติงานยังไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อย่างแท้จริงเป็นเพียงเข้ามามีส่วนร่วมตามที่ได้รับแต่งตั้งตามระเบียบเท่านั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนหนึ่งยังไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองที่ชัดเจน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ได้รับการ
พัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเป็นระบบ
และยังไม่ทราบสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาของ
ความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเองในการ
ดำเนินงาน

ผลการศึกษาความคาดหวังและแนวทางการ
พัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ากลุ่มเป้าหมาย
มีความคาดหวังในการพัฒนาเรื่องความรู้ความเข้าใจ
เรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้อง
กับธีระ รุญเจริญ (2547) พบว่า คณะกรรมการสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท
อำนาจหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง และต้องการที่จะ
พัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังมีความ
คาดหวังให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี
ความตระหนักเห็นความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ของ
ตนเองมากขึ้น แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกัน
กำหนดแนวทางพัฒนาดังนี้ (1) ศึกษาปัญหา อุปสรรค
การปฏิบัติหน้าที่ (2) สร้างความตระหนัก (3) พัฒนา
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ทุกด้าน เช่น รูปแบบการ
พัฒนา การพาไปศึกษาดูงาน จัดอบรมปฏิบัติการ
จัดเอกสารที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ให้คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (4) ใ้บทบาทหน้าที่มากขึ้น
มีส่วนร่วมทุกอย่าง (5) ประชุม ภาคเรียนละ 2 ครั้ง
(6) มีการประชาสัมพันธ์ (7) มีการนัดหมาย (8) ร่วมกัน
วางแผนและทำงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นข้อเสนอ
แนะถึงขั้นตอน กิจกรรมหรืองานต่างๆ ที่ส่งเสริม
สนับสนุนให้การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชน
บ้านหัวขัว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล
ประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่2) พ.ศ.2545

2. ผลการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินพัฒนา

ตามแนวทางที่ได้จากการระดมความคิดจากกลุ่มเป้าหมาย
โดยการพัฒนา ดังนี้

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้
นำความรู้ไปปฏิบัติจริง มีความรู้ความเข้าใจในการ
ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานกล้าแสดงความคิดเห็น เข้ามามีส่วนร่วมใน
การบริหารโรงเรียนมากขึ้นทุกด้าน คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจในการเป็น
ตัวแทนได้รับเกียรติ ได้รับการยอมรับจากคณะครูและ
ชุมชน จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นความ
สำคัญและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ รวมทั้งเป็นสื่อ
กลางในการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน ทำให้การบริหารจัดการของโรงเรียนเกิด
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน
โดยตรง มีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็น
เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าใจใน
บทบาทหน้าที่ของตนรับรู้ว่ามีบทบาทที่สำคัญในการ
ให้ความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับ ประพันธ์ สุริหาร
(2547) ผลของการปฏิสัมพันธ์ช่วยให้กลุ่มค้นพบวิธีแก้
ปัญหาที่นำพอใจร่วมกัน และผลลัพธ์ประการต่อมาคือ
ทำให้แต่ละคนเป็นแรงจูงใจร่วมกันและกัน มีความ
เอื้ออารีต่อกันและกัน สมาชิกแต่ละคนจะเกิดความรู้สึก
ในความสำเร็จในการดำเนินงานร่วมกัน และทั้งนี้อาจ
มาจากรูปแบบการมีส่วนร่วมโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว
มีกลยุทธ์สำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรในโรงเรียนทุกคนและ
ผู้มีส่วนได้เสีย เช่นผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ได้มีส่วนร่วม
คิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดวิสัยทัศน์
กำหนดเป้าหมาย กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นักเรียน ตลอดจนกำหนดพันธกิจ แผนยุทธศาสตร์
เพื่อพัฒนาโรงเรียนที่หวังผลให้เกิดกับนักเรียนที่ชัดเจน
โดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอน พร้อมมีแผนพัฒนา
บุคลากรโดยจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้าราชการครู ผู้ปกครอง
นักเรียน และนักเรียน การกำหนดบทบาทหน้าที่รับ
ผิดชอบทางสายงานและความรับผิดชอบตามบทบาท
ทางสังคม เพื่อการบริหารการมีส่วนร่วมได้อย่างมี

ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน มีความรักต่อสถานศึกษามีบรรยากาศการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นสร้างสรรค์และมีความสุข ซึ่ง อุทัย บุญประเสริฐ (2543) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมให้การบริหาร การตัดสินใจร่วมจัดการศึกษา การที่บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based management และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และสอดคล้องกับ Harris (1988) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า การร่วมมือกันปฏิบัติงานระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่การสร้างและทำให้เกิดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่คุ้มค่า

3. รูปแบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การศึกษารูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) สถานศึกษาควรทำการศึกษาปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ปัญหาสิ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทและทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานจะสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย เมื่อทราบปัญหาแล้วหาทางแก้ปัญหาให้หมดไปก็จะส่งผลให้งานนั้นเกิดประสิทธิผล 2) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบของบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่และมีส่วนร่วมมากขึ้น 3) การประชาสัมพันธ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ ตั้งแต่ คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน และชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์

จากการประชุมผู้ปกครองนักเรียน ครู นักเรียน และจัดป้ายประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์ผู้ที่ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การพัฒนาความรู้ความสามารถของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในทุกด้าน เช่น รูปแบบศึกษาดูงานโรงเรียนที่คณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมที่เด่นชัดหรือประสบความสำเร็จ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ จัดเอกสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ให้คณะกรรมการ 5) จัดแบ่งบทบาทโครงสร้างหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ชัดเจน ให้บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษามากขึ้น โดยการมีส่วนร่วมทุกด้าน ทุกกิจกรรมเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมนิเทศการเรียนการสอนของครู การจัดระดมทรัพยากรด้านงบประมาณ หรือการจัดหาวิทยากรท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน 6) จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างน้อย ภาคเรียนละ 2 ครั้ง 7) จัดทำปฏิทินการประชุมตลอดภาคเรียน และมีการตรวจสอบก่อนการนัดหมายการประชุม เพื่อป้องกันการขาดการประชุม และ 8) ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการบริหาร และกิจกรรมสถานศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกันโดยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทุกด้าน ที่ตั้งอยู่บนความเชื่อ หรือแนวคิดที่ว่า “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) นอกจากนี้ความสำเร็จของการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสามารถในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ความสำเร็จและประสิทธิภาพขององค์การนั้นอาจพูดได้ว่าเป็นเรื่องเดียวกัน เพราะองค์การที่ไร้ประสิทธิภาพคงจะทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ยาก และในการบรรลุเป้าหมายขององค์การนั้น ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การฝึกอบรม ประสิทธิภาพ ความผูกพัน ความรู้สึก ยังมี

ความสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์การด้วย (Katz & Kahn, 1978) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Barnard (1968) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพหรือความสำเร็จขององค์การ คือ การตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างสมบูรณ์จะเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อให้นำไปใช้

จากผลการวิจัยและการใช้รูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 โรงเรียนควรทำการศึกษาปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และควรจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ชัดเจน และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ปัญหาสิ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัยญา อภิบาลกุล. (2545). รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2547). สภาพปัจจุบันปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ประพันธ์ สุริหาร. (2537). หลักและระบบบริหารการศึกษา. ขอนแก่น : ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว. (2555). รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2554. ขอนแก่น : โรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

1.2 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการจัดอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงาน

1.3 การประชาสัมพันธ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้ทราบ คือ คณะครู ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนและสร้างขวัญกำลังใจ ให้เกียรติกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยติดตามผลความยั่งยืนของการปฏิบัติตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาเรื่อง การวิจัยติดตามรูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพในโรงเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.3 ควรทำการวิจัยหรือศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน หรือทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบหรือนวัตกรรมในการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผล

- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Barnard, C. I. (1968). The functions of the executive. Cambridge, Massachusetts : Harvard University.
- Harris, A. M. (1998, December). School- community relationship : A Namibian case study. Master Abstracts International. 36 (6) : 1437-A.
- Katz, D., & Kahn, R. L. (1978). The social psychology of organizations. New York : Wiley.